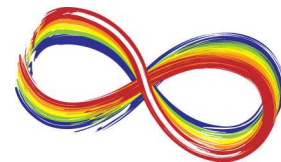

Vier decentralisaties naast elkaar: Werken naar Vermogen, Jeugdzorg, Begeleiding en Passend Onderwijs

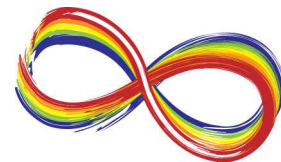
Een overzicht

Sint-Michielsgestel, januari 2012

Drs. Tom de Haas CMC

Inhoudsopgave	pagina
1. Beleid en wetgeving; actuele ontwikkelingen	3
1.1 Over welke wetgeving gaat het?	3
2. Passend onderwijs	3
3. De wet Kwaliteit (V)SO	5
4. Overheveling van de jeugdzorg – jeugd LVG naar de gemeenten	5
5. Overheveling doelgroep met een IQ van 70 tot 85 naar de gemeenten	7
6. Overheveling van de functie begeleiding naar de AWBZ	7
7. Overheveling MEE financiering naar de gemeenten	8
8. Invoering van de Wet Werken naar Vermogen	9
8.1 Aanpassingen in de WWB per 01-01-2012	9
8.2 WIJ gaat op in WWB gaat op in Wwnv	9
8.3 Wijzigingen in de Wajong	9
8.4 Wijzigingen in de Wsw	10
9. Financiële consequenties	10
9.1 Voor gemeenten	10
9.2 Voor uitvoeringsorganisaties	10
9.3 Voor de burgers	11

1. Beleid en wetgeving; actuele ontwikkelingen

1.1 Over welke wetgeving gaat het?

- Passend onderwijs
- De Wet Kwaliteit (V)SO
- Decentralisatie van de jeugdzorg / jeugd lvg naar gemeenten
- Overheveling van de doelgroep met een IQ tussen de 70 en 85 van de AWBZ naar de gemeenten
- Overheveling deel van de functie begeleiding naar de gemeenten
- Invoering van de wet werken naar vermogen; bundeling WIJ, WWB, Wsw, re-integratie Wajong
- ZZP systematiek en dubbele verstrekkingen
- De gemeente en de werkscholen

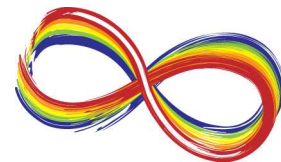
2. Passend onderwijs

In de rapportage Onderwijs & zorg in verbinding, van juni 2010, is het kader al ingegaan op de nieuwe koers Passend Onderwijs. De nota is geschreven in het voorjaar van 2010. Toen het nieuwe kabinet, het kabinet Rutte, nog niet was aangetreden. Door het nieuwe kabinet worden de beleidsvoornemens voor Passend Onderwijs voortvarend doorgezet. Inmiddels is een concept landelijk referentiekader beschikbaar. Hiermee trekken vertegenwoordigers van het ministerie in de laatste maanden van 2011 het land in.

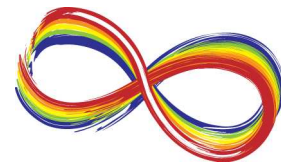
In de tekst hieronder worden de belangrijkste actuele ontwikkelingen gepresenteerd. Daarbij wordt rekening gehouden met de driehoek die centraal staat in dit rapport: Speciaal onderwijs, zorg en de gemeenten.

Kernthema's passend onderwijs:

- **Hoofdpijnen van beleid**
  - Zorgplicht (voor besturen)
  - Regionale samenwerking verplicht (regulier-speciaal)
  - Zorgbudget voor het regionale samenwerkingsverband
  - Handelingsgericht indiceren (samenwerkingsverband)
  - Onderwijs zorg profiel (iedere school)
  - Landelijke geschillenregeling (bindend)
  - Landelijk referentiekader (richting)
  - Verevening en ontschotten Cluster 3 en 4
  - Gemeenten krijgen regie over Jeugdzorg

- **Bezuinigingen; € 300 mio structureel. Te realiseren door:**
  - Vergroting van de groepen in het SO/VSO
  - Forse vermindering van de ambulante begeleiding
  - Inzet op vermindering aantal plaatsen in SO/VSO van 110.000 naar 70.000
  - Voor € 125 mio nog te benoemen

- **Vorming van regionale samenwerkingsverbanden**
  - Voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs; ieder apart
  - Gemiddeld 20.000 leerlingen per samenwerkingsverband
  - Inzet is gemeente grenzen aan te houden bij vorming samenwerkingsverbanden
  - De koppeling met de centra Jeugd & Gezin zijn belangrijk
  - Het samenwerkingsverband maakt plannen en afspraken met de afzonderlijke gemeenten

- **Bekostiging van passend onderwijs**
  - Er komt een basisbedrag voor alle leerlingen
  - Er komt een zorgbudget; onderscheid naar licht en zwaar
  - Samenwerkingsverband bepaalt per leerling het zorgbedrag
  - DUO berekent zorgkosten en betaalt eerst de zorg van so leerlingen; restant gaat naar het samenwerkingsverband
  - Leerlingen uit besloten jeugdzorg+ en jeugdjustitiële instellingen behouden plaats bekostiging (stand van zaken maart/april 2011)
  - Tekorten in het budget per samenwerkingsverband moeten opgevangen worden binnen het bestaande budget
  - Voor zelfstandige scholen voor speciaal onderwijs gaat de systematiek van de samenwerkingsverbanden gelden

- **Consequenties voor aangesloten so/vso scholen**
  - Uitvoering van so en VSO wordt meer een tweede lijn voorziening
  - Er moet rekening gehouden worden met teruglopende leerling aantallen
  - Opdracht is om bij te dragen aan langer participeren in regulier bo/vo
  - Besturen van samenwerkingsverbanden worden onderhandelingspartij van de gemeenten in de regio waar het samenwerkingsverband werkzaam is
  - Iedere afzonderlijke school moet een eigen onderwijs zorg profiel opstellen

- **Tijdpad invoering Passend onderwijs**
  - Wetgeving: zomer 2011 wetsvoorstel naar de 2^e kamer; aansluitend naar de 1^e maker
  - Publicatie Wet in het staatsblad uiterlijk 1 juli 2012; wet in werking op 1 augustus 2012
  - 2^e kwartaal 2011; voorstel samenwerkingsverbanden beschikbaar
  - September 2011; vaststellen samenwerkingsverbanden primair onderwijs

- Naar 2011, 1^e kwartaal 2012 gesprekken tussen partners in SWV
- April 2012; oprichten rechtspersoon per samenwerkingsverband
- 2^e kwartaal 2012: voorbereiding schooljaar 2012-2013

3. De wet Kwaliteit (V)SO

Deze wet wordt ingevoerd op 1 januari 2013. De wet wordt ingevoerd om te komen tot een hoger resultaat van de VSO scholen. Daartoe wordt een aantal maatregelen genomen.

Hieronder volgt een samenvatting van de belangrijkste onderwerpen:

- Er moet meer ontwikkelingsgericht worden gewerkt; plannen en doelen voor meer dan één jaar
- Uitstroomniveaus worden uitstroomprofielen; examengericht, arbeidsgericht en dagbesteding. De eisen worden strikter.
- Beleid ontwikkelen voor diploma onderwijs; de mogelijkheid om als VSO school een aangewezen school te worden, die voor specifieke opleidingen het hele pakket kan bieden, inclusief examinering. Alternatief is samenwerking met ROC's
- Overgang van SO naar VSO; niet automatisch. Goed onderbouwd en rekening houdend met voorkeuren leerling.
- Uitstroomleeftijd SO wordt 14 jaar; uitstroom leeftijd VSO blijft ongewijzigd.

Op diverse onderdelen van de wet wordt sinds 2010 in de praktijk al ingespeeld. Focus zit vooral op de aanscherping van inhoudelijke en interne richtlijnen. Dat moet leiden tot een scherper profiel en een betere prestatie van de VSO scholen.

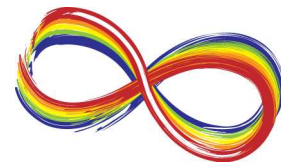
4. Overheveling van de jeugdzorg – jeugd LVG naar de gemeenten

Tijdens het laatste kabinet Balkenende is al een start gemaakt met de vorming van Centra voor Jeugd en Gezin, de CJG's. Inmiddels beschikken vrijwel alle gemeenten over een dergelijk centrum. In het regeerakkoord van het kabinet Rutte is besloten om de gehele jeugdzorg over te hevelen naar de gemeenten. Deze operatie moet in 2015 zijn beslag hebben gekregen.

De provinciale jeugdzorg, nu verankerd in de Wet op de jeugdzorg, jeugdbescherming en jeugdreclassering, jeugd ggz, nu betaald uit de zorgverzekeringswet, en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd, betaald uit de AWBZ, worden overgeheveld naar de gemeenten. Samen met de tijdelijke regeling voor het Centrum Jeugd en Gezin, CJG, komt er één nieuw wettelijk kader voor al deze vormen van ondersteuning en hulp aan kinderen en hun opvoeders.

Met de decentralisatie worden drie hoofddoelen nagestreefd:

- Realiseren van inhoudelijke en organisatorische veranderingen in het geheel van de jeugdzorg

- Terugdringen van de stijgende vraag naar gespecialiseerde zorg door hulp dichtbij eerder en sneller in te zetten
- Realiseren van een structurele bezuiniging van € 300 miljoen euro. De eerste 80 miljoen staan ingeboekt voor 2015.

Het financiële volume van de gehele jeugdzorg zoals die bij de gemeenten terechtkomt bedraagt in 2008 ruim € 3 miljard. Onderverdeeld naar de diverse deelregelingen en budgetten ontstaat het volgende overzicht. Ook op basis van 2008:

Provinciale jeugdzorg:

- Provinciaal aanbod	€ 917 mio
- Toegangstaken BJZ	€ 186 mio
- Jeugdbescherming (voogdij)	€ 275 mio
- Jeugdreclassering	€ 57 mio
- Gesloten jeugdzorg	€ 160 mio
Jeugd lvg (AWBZ)	€ 510 mio
PGB jeugd-lvg (AWBZ)	€ 168 mio
PGB jeugd GGZ	€ 329 mio
Jeugd GGZ (ZvW)	€ 470 mio

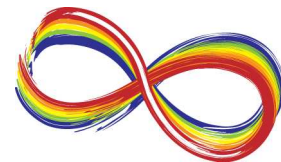

Totaal € **3.072 mio**

In de publicatie: 'Werk in uitvoering, bouwen aan een nieuw jeugdstelsel' van het Nederlands Jeugdinstituut van juni 2011 stellen de auteurs dat het beoogde integrale jeugdbeleid twee pijlers verbindt.

- Zorg voor jeugdigen is niet iets exclusiefs voor professionals,
- Het vraagt ook om een betrokken sociaal netwerk, een gezonde omgeving en een pedagogische civil society

Het nieuwe jeugdbeleid, zo stellen zij, "slaat twee vliegen in één klap. Het draagt bij aan de missie dat jeugdigen gezond en veilig opgroeien en het helpt exclusie van jeugdigen naar professionele zorgsystemen te voorkomen door een toename van tolerantie en draagkracht van de omgeving."

5. Overheveling doelgroep met een IQ van 70 tot 85 naar de gemeenten

Het kabinet heeft in het regeerakkoord het plan opgenomen om de doelgroep van cliënten met een IQ tussen de 70 en 85 uit de AWBZ te halen en over te dragen naar de WMO. Uit onderzoek blijkt dat het op dit moment gaat om een groep van ongeveer 36.500 zwakbegaafde volwassen mensen. Het College voor zorgverzekeringen heeft op 21 april 2011 het rapport Uitvoeringstoets IQ maatregel uitgebracht. In dit rapport concludeert het CvZ:

“De betrouwbaarheid van intelligentie testen is beperkt. En de IQ score is door variatie in de testresultaten niet het geschikte criterium om te bepalen of iemand een AWBZ grondslag heeft en is aangewezen op AWBZ zorg. Een IQ grens is niet hanteerbaar.”

Mede op grond van een aantal andere conclusies komt het CvZ tot de eindconclusie dat beëindiging van de AWBZ aanspraak voor LVG cliënten per 1 januari 2012 niet mogelijk is. De verwachting is dat een besluit tot overheveling van de doelgroep LVG met een IQ tussen 70 en 85 van de AWBZ naar de WMO niet op korte termijn wordt genomen. Het standpunt van de minister is op dit moment nog niet bekend.

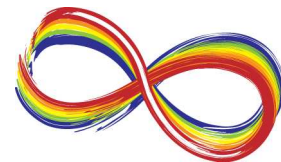
Observatie:

Overheveling van deze doelgroep naar de gemeenten zal niet op zeer korte termijn plaats vinden. Tegelijkertijd blijft het streven om de aanspraken binnen de AWBZ te beperken en wordt zwakbegaafdheid niet langer als een onverzekerbaar risico gezien. Aanbieders van zorg en onderwijs aan jeugdige LVG-ers moeten zich afvragen of en hoe zij de doelgroep na het bereiken van de leeftijd van 18 jaar willen helpen. Temeer omdat de financiering van de begeleiding van deze doelgroep wel naar de gemeenten gaat.

6. Overheveling van de functie begeleiding naar de AWBZ

Besloten is dat de functie begeleiding voor ambulante, zelfstandig wonende cliënten met een AWBZ indicatie wordt overgeheveld naar de WMO. dit gebeurt in 2 stappen. Met ingang van 1 januari 2013 komen alle nieuwe cliënten die voor begeleiding in aanmerking komen direct bij de gemeenten terecht. Met ingang van 2014 worden alle bestaande ambulante AWBZ cliënten met een indicatie Begeleiding overgedragen aan de gemeenten. Gedurende het eerste jaar na de overheveling is de gemeente verplicht de begeleiding in te kopen bij de zorgaanbieder die ten tijde van de overdracht een overeenkomst heeft met de betrokken cliënt. Er is sprake van een budget van ongeveer € 3,2 miljard.

De samenstelling van de cliëntengroep voor wie deze overheveling van belang is, is in een rapport van het bureau HHM in kaart gebracht. Op basis van gegevens van het CIZ 2010 komen zij tot onderstaand overzicht:

Doelgroep	aantal mensen	% van de doelgroep
1. > 65 pg en somatiek	41.000	21,34%
2. Volwassen GGZ	55.000	28,89%
3. VG: jeugd en volwassenen	50.000	26,03%
4. Zintuiglijk; jeugd en volw.	4.600	2,39%
5. Lichamelijk; jeugd & volw.	25.000	13,01%
6. Jeugd GGZ & opvoeding	16.000	8,33%

De doelgroep VG is nog verder uit te splitsen. Van de 50.000 mensen uit deze doelgroep behoren ruim 20.000 tot de leeftijdsgroep van 0-17 jaar. De rest is 18 jaar en ouder. Als de VG jeugd en de jeugd met GGZ en opvoedingsproblematiek bij elkaar op tellen gaat het om 36.000 mensen. Dit is een kleine 20% van het totale volume.

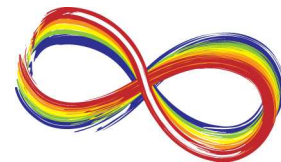
Omgerekend naar financiële middelen kan dan het onderstaande overzicht worden gemaakt:

	Aandeel in de middelen:	
	100% = 2,1 miljard	100% = 3,3 miljard
Doelgroep:		
VG	500 miljoen	858 miljoen
VG jeugd	210 miljoen	330 miljoen
Jongeren GGZ	175 miljoen	275 miljoen
VG & GGZ jeugd	385 miljoen	605 miljoen

Op basis van deze gegevens moet een omrekening gemaakt kunnen worden naar budgetten per gemeente of per regio.

7. Overheveling MEE financiering naar de gemeenten

Recent is bekend geworden dat de financiering van de MEE organisaties in ons land ook worden overgeheveld naar de gemeenten. Besloten is dat dit per 1 januari 2015 gaat plaats vinden. De datum is gekozen in verband met de overheveling van de dagbesteding van de AWBZ naar de WMO. Zodra deze overheveling zorgvuldig is afgerond, medio 2014, gaat het hele budget van MEE ook uit de AWBZ en wordt ondergebracht bij de gemeenten. De inpassing van de MEE taken en budgetten in bestaande arrangementen als het Centrum voor Jeugd & Gezin en andere voorzieningen zoals de front offices van de WMO zal naar verwachting enige dynamiek met zich meebrengen.

8. Invoering van de Wet Werken naar Vermogen

De planning is nog steeds dat deze wet op 1 januari 2013 in werking treedt. Gemeenten en uitvoeringsorganisaties moeten al rond 1 januari 2012 een plan indienen bij het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid waarin zij de aanpak en de vormgeving van een bovenlokale uitvoeringstructuur presenteren. Het plan is voorwaarde om een uitkering uit het transitiefonds van € 400 miljoen te verwerven.

In de Wet Werken naar Vermogen wordt de uitvoering van een aantal bestaande wetten samengebracht. De Wet werk & bijstand (WWB), de Wet Investeren in jongeren (Wij) de Wet sociale werkvoorziening (Wsw) en het re-integratie gedeelte van de Wet Arbeidsongeschiktheid Jonggehandicapten (Wajong). In deze paragraaf worden de voornaamste ontwikkelingen op een rij gezet.

8.1 Aanpassingen in de WWB per 01-01-2012

Met ingang van 1 januari 2012 wordt een belangrijke wijziging doorgevoerd in de WWB. De vraag of een burger recht heeft op een WWB uitkering wordt afhankelijk gesteld van de vraag of er in het gezin van betrokkene sprake is van inkomen. Kort gezegd komt het er op neer dat jongeren vanaf 18 en ouder die thuis wonen geen recht hebben op een WWB uitkering als (een van) de ouders een inkomen hebben van tenminste het minimum loon. Omgekeerd geldt ook dat ouders vanaf 1 januari 2012 geen recht meer hebben op een WWB uitkering als één van hun thuiswonende kinderen een inkomen heeft van tenminste het minimum loon.

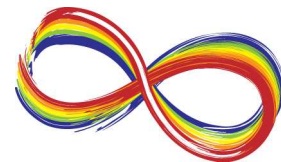
8.2 WIJ gaat op in WWB gaat op in Wwnv

De Wet WIJ gaat per 1 januari 2012 op de WWB. En verdwijnt als aparte wet. De re-integratie verplichtingen uit de Wet WIJ gaan samen met de re-integratie opdracht van de WWB per 1 januari 2013 op in de Wet werken naar vermogen. Genereren van loonwaarde en het vergroten van de loonwaarde in de leeftijdsperiode van 18 tot 27 jaar krijgt extra aandacht.

8.3 Wijzigingen in de Wajong

De re-integratie opdracht voor jongeren met een Wajong status wordt met ingang van 1 januari 2013 geïntegreerd in de Wet werken naar vermogen. De groep in de Wajong is in 2010 200.000 mensen. Bij ongewijzigd beleid zijn dat er in 2040 400.000. Gemiddeld stromen per jaar 16.000 jongeren toe naar de Wajong. Met ingang van 2013, bij het in werking treden van de WWnV worden de volgende wijzigingen doorgevoerd:

- De groep Wajong die van voor 2012 in de Wajong zitten blijven bij het UWV
- De nieuwe instroom wordt beoordeeld volgens criteria WWnV.
- Alleen wie structureel en duurzaam arbeidsongeschikt is komt in de Wajong
- Wie met loondispensatie kan werken komt in WWnV
- Wie regulier kan werken gaat op eigen kracht aan de slag
- Het UWV doet ook na 2012 entree toets voor Wajong en Wsw

- De Wwv kent vanaf 1 januari 2013 één integraal budget en vervangt WWB, WIJ, Wsw en Wajong

8.4 Wijzigingen in de Wsw

Met de invoering van de Wwv verandert ook de doelgroep voor de sociale werkvoorziening. Binnen het kader van de Wwv is er slechts ruimte voor 30.000 mensen met een SW indicatie. Deze indicatie wordt alleen nog afgegeven voor mensen die echt zijn aangewezen op een beschutte werkplek omdat zij een loonwaarde hebben die niet hoger is dan 30%. Vanaf 2013 moet het volume van de Wsw gaan dalen van 100.000 formatieplaatsen naar 30.000 formatieplaatsen. De netto afbouw van de huidige omvang naar de uiteindelijke omvang gaat met ongeveer 4% per jaar.

De subsidie voor een SW formatie plaats wordt vanaf 2010 tot 2015 met 18% verminderd. In 2010 bedroeg de subsidie nog ruim € 27.000,- per formatieplaats. In 2015 is de subsidie rond de € 22.000,-

9. Financiële consequenties

9.1 Voor gemeenten

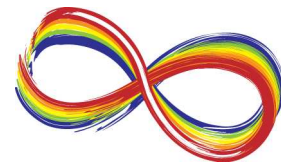
Op het uitvoeringsbudget van alle wetten die samenlopen in de Wet Werken naar Vermogen bezuinigt het kabinet Rutte tussen 2010 en 2015 € 1,8 miljard. De subsidie voor de Wsw krimpt zoals gezegd met ruim 18% over 5 jaar. De re-integratiebudgetten van de WWB krimpen landelijk gezien met gemiddeld 65% over de periode 2010-2015. Op de uitvoering van de nieuwe, ingeperkte Wsw komen de gemeenten per formatieplaats € 10.000,- per jaar tekort. Daarvoor ontvangen zij van de rijksoverheid geen compensatie.

Op de overheveling van het budget voor begeleiding van de AWBZ naar de WMO wordt bij de start een efficiëntiekorting toegepast van 5%. Daarna worden de bedragen geïndexeerd.

9.2 Voor uitvoeringsorganisaties

Zorgaanbieders die diensten leveren op het terrein van begeleiding en op het terrein van de jeugdzorg zullen met gemeenten in overleg moeten om tot (vervolg)contractering te komen. Het eerste jaar van de overheveling van de budgetten voor begeleiding is de gemeente verplicht het budget in te zetten via de bestaande uitvoerders.

Voor VSO scholen die zich richten op toeleiding van VSO leerlingen naar betaald werk wordt het moeilijker om de Wajong faciliteiten op het terrein van jobcoaching te benutten. Steeds minder jongeren met een beperking die de leeftijd van 18 jaar bereiken krijgen een Wajong status. De groep die niet tot de Wajong wordt toegelaten en onvoldoende loonwaarde kan genereren komt nu in de wet WIJ. Deze wet gaat o in de WWB en met ingang van 2013 gaat de WWB op in het regime van de Wet Werken naar Vermogen.

9.3 Voor de burgers

Kinderen en jongeren zijn voor hulp en ondersteuning meer en meer aangewezen op de gemeente. Voor de jeugdzorg, voor begeleiding, voor inkomen en voor re-integratie. Ondersteuning in het kader van de WMO zal vaker aan inkomen en vermogen van ouders worden getoetst. Jongeren zullen langere tijd van het inkomen van hun ouders afhankelijk zijn als zij aanspraak maken op een uitkering in het kader van de WWB en diens opvolger; de Wwnv.

Ouders die voor hun kinderen aanspraak maken op individuele begeleiding betrekken die vanaf 2013 van de gemeente, niet meer van de AWBZ.

Volwassenen die zelfstandig wonen en die een indicatie voor begeleiding hebben betrekken die vanaf 2013 (nieuwe aanvraag) of 2014 (bestaande indicatie) van de gemeente.

De hele jeugdzorg, inclusief de jeugd LVG en jeugd GGZ wordt vanaf 2014 overgeheveld van de provincie en de AWBZ naar de gemeente.

Jongeren vanaf 18 jaar en ouder met voldoende arbeidsvermogen en loonwaarde komen vanaf 2013 in de WWnV terecht. VSO scholen en jobcoaching organisaties zijn dan aangewezen op de gemeente voor financiering van hun ondersteuning.